

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 3.12.2008
SEK(2008) 2934

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

Průvodní dokument k

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ)

Souhrn posouzení dopadů

{KOM(2008) 810 v konečném znění}
{SEK(2008) 2933}

SOUHRN

1. Úvod

Cílem směrnice OEEZ je řešit problematiku nesprávného zpracování odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ). Jde o nejrychleji rostoucí odpadní tok v EU, jehož produkce byla v roce 2005 8,3–9,1 milionů tun a do roku 2020 se zvýší na 12,3 milionu tun OEEZ.

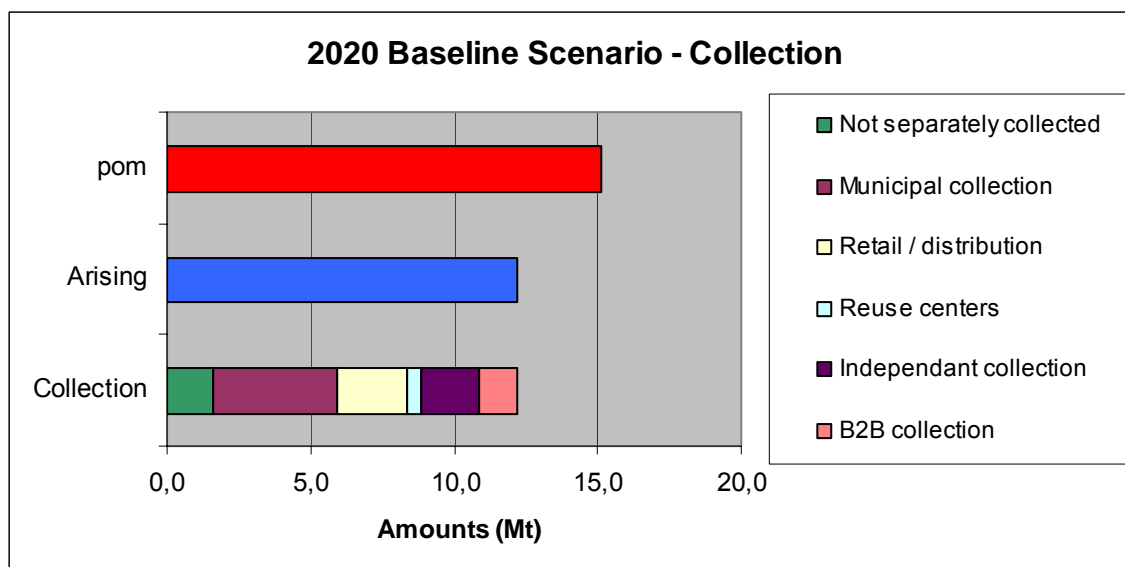
Zkušenosti s uplatňováním směrnice, získané od zúčastněných stran a členských států během tříletého přezkumu, ukazují, že směrnice nevyvolává očekávanou **efektivnost** a nedostatečně **účinně** dosahuje svých cílů, a poukazují na některé zbytečné náklady.

2. Problémy s efektivností

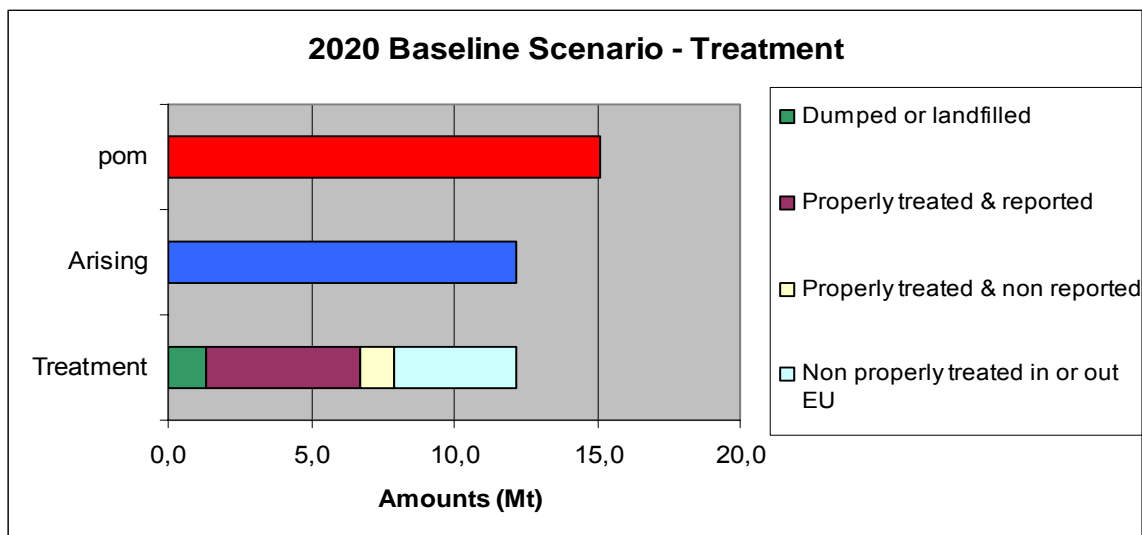
Ode dne vstupu směrnice o OEEZ v platnost došlo k významným změnám v charakteru sběru a odstraňování odpadů: výsledkem kombinovanému účinku vyšších celosvětových cen kovů a organizovaného sběru podporovaného směrnicí o OEEZ je vyšší procento OEEZ, které je sbíráno odděleně od domácího odpadu; odhaduje se, že pouze 13 % OEEZ je uloženo na skládce odpadů nebo je spáleno.

Pravděpodobně se odděleně sbírá přes 85 % OEEZ, ač úředně je tak hlášeno pouze 33 %. Velká část nehlášených, ale sebraných OEEZ může být zpracována v EU bez náležité péče o životní prostředí nebo protiprávně odvezena do rozvojových zemí, kde je část hodnotného materiálu recyklována způsobem, který je nebezpečný pro zdraví a životní prostředí, nebo uložena nepovoleným způsobem.

Při současném trendu bude tento problém spíše narůstat; do roku 2020 se odhaduje nárůst z 3,4 milionu tun v roce 2005 na 4,3 milionu tun nesprávně zpracovaného odpadu ročně. Předpokládané určení a sběr OEEZ v roce 2020¹:

¹ pom = uvedení na trh; Arising = množství EEZ, z nichž se v určitém roce stal odpad

Otázky životního prostředí

Při nesprávném postupu zpracování OEEZ v EU dochází k poškozování životního prostředí, zejména při uvolňování těžkých kovů jako např. rtuti z kompaktních zářivek a plochých obrazovek nebo olova z televizí. Chladicí a mrazicí zařízení uvolní v letech 2011 až 2020 ročně průměrně více než 6,720 tun skleníkových plynů poškozujících ozonovou vrstvu, které způsobí poškození klimatu v hodnotě zhruba 1 miliardy EUR za rok.

V rozvojových zemích je nesprávné zpracování a nepovolené ukládání odpadu zdravotním problémem; dospělí i dětské pracovníci jsou při oddělování hodnotných materiálů z OEEZ bez jakékoli ochrany zdraví nebo životního prostředí vystaveni vysoce toxickým látkám. Během recyklace, která se neopírá o osvědčené postupy, se ztrácejí recyklovatelné drahé kovy a plasty; získávání těchto materiálů z původních surovin přitom způsobuje vyšší spotřebu energie a škody na životním prostředí.

Hospodářské a sociální otázky

OEEZ jsou samy o sobě ekonomickým zdrojem, jehož materiální hodnota se v současnosti odhaduje na zhruba 2 miliardy EUR ročně. Odhaduje se, že ekonomické náklady na sběr, odstraňování a zpracování OEEZ pro společnost se zvýší do roku 2020 na 5,6 miliard EUR (včetně činností veřejného a stínového sektoru). Jelikož se převážná část činností týkajících se nakládání s odpadem odehrává v EU, přináší tyto činnosti odvětví zpracování odpadů, které zaměstnává mnoho manuálních pracujících, příjmy a pracovní místa.

3. Hlavní problémy s účinností směrnice

Největší díl zbytečných nákladů, které byly při používání směrnice zjištěny, vzniká z nejistoty týkající se oblasti působnosti směrnice a požadavků na registraci a předkládání zpráv, které jsou uloženy výrobcům v každém členském státě, kde prodávají své výrobky. Podle metody EU týkající se standardních nákladů se takto požadované zvláštní činnosti a další vyhnutelné administrativní náklady odhadují na 66 milionů EUR za rok. Tato situace bude zřejmě přetrvávat. Rozdíly v provádění registrace též vedou k nechtěnému parazitování prodejců na dálku, kteří nechávají své náklady na registrovaných výrobcích.

4. Hodnocené možnosti

Řešení problémů s efektivností:

Možnost 1: žádné opatření;

Možnost 2: minimální požadavky na inspekce a prosazování u zpracování OEEZ;;

Možnost 3: minimální požadavky na inspekce a prosazování u přepravy odpadů;

Možnost 4: zvětšit cíle sběru, aby se vyrovnaly s již sebranými množstvími (85 % vznikajících OEEZ), učinit výrobce odpovědné za tento cíl a zařadit do oblasti působnosti cíle pro sběr zařízení B2B;

Možnost 5: stanovit cíle sběru pro toky, které mají ve vztahu k životnímu prostředí největší význam;

Možnost 6: změnit metodu stanovení cíle z kg/obyvatel na procenta množství OEEZ uvedených na trh předcházející rok.

Řešení problémů s účinností:

Možnost 1: žádné opatření

vyjasnit oblast působnosti a zařazení do kategorií (alternativy):

Možnost 2: vyjasnit oblast působnosti za pomoci stanoveného seznamu;

Možnost 3: vymezit oblast působnosti OEEZ podle směrnice o nebezpečných látkách;

Možnost 4: klasifikovat kategorie zařízení jako OEEZ z domácností nebo B2B.

snižit administrativní zátěž vzniklou z registrace a předkládání zpráv (alternativy):

Možnost 5: interoperabilita vnitrostátních registrů a harmonizace požadavků na předkládání zpráv;

Možnost 6: Registr EU.

Existují také 2 další možnosti s menším dopadem: zařadit opětovné použití do cílů sběru (možnost 7); a stanovit cíle pro poměr každé tuny lékařského vybavení, které se má recyklovat a využít, jak to již funguje u ostatních kategorií OEEZ (možnost 8).

5. Analýza dopadů a srovnání možností

Tato tabulka shrnuje dopady možností na efektivnost:

Možnost		Žádná změna (Možnost 1)	Větší prosazování (Možnost 2 a 3)	Cíl 85% sběru (Možnost 4)	Zvláštní cíle (Možnost 5)
Určení (% OEEZ)	Ukládání na skládce odpadů a protiprávní odstraňování	11	11	11	11
	Zpracování v souladu se směrnicí	54	59	85	60
	Nesprávné zpracování	35	30	4	29
ROČNÍ NÁKLADY	Hrubé celkové náklady (v EUR)	5,6 mld. + prosazování	6 mld. – 6,3 + základní prosazování	6,8 mld. + základní prosazování	6,5 mld. – 6,8 mld. + základní prosazování
	Sběr a přeprava	1,8 mld.	1,8 mld.	1,8 mld.	1,8 mld.
	Dodatečné náklady	0,9 mld.	0,9 mld.	1,1 mld.	1,1 mld.
	Základní zpracování	1,3 mld.	1,3 mld.	1,3 mld.	1,3 mld.
	Dodatečné zpracování ke splnění právních norem	1,6 mld.	1,8 mld.	2,6 mld.	2,2 mld.
	Náklady prosazování	Komisi není známo	Zvýšení odhadované mezi 0,2 – 0,5 mld.	Žádné zvýšení	Zvýšení, zřejmě 0,1 – 0,3 mld.
ROČNÍ PŘÍNOS	Hodnota využití materiálu (v EUR)	2,2 mld.	2,2 mld.	2,2 mld.	2,2 mld.
	Poškození životního prostředí	obecné	Základní úroveň: Poškození ozonové vrstvy v důsledku 6720 tun uvolněných látek poškozujících ozonovou	Jisté snížení možného poškození klimatu nezměřitelné	Závisí na datu vstupu cílů v platnost: Snížení poškození klimatu o 2 mld. EUR až 0,2 mld. EUR ročně. Poškození

		vrstvu Poškození klimatu v mld. EUR		ozonové vrstvy snižené o 12000–1200 tun.	vrstvy snižené o 12000– 1200 tun.
	V EU nebo mimo ni.	Předpokládá se, že 4,3 milionu tun odpadu je nesprávně zpracováno v EU nebo mimo ni.	Předpokládá se, že 3,7 milionu tun odpadu je nesprávně zpracováno v EU nebo mimo ni.	Předpokládá se, že 0,5 milionu tun odpadu je nesprávně zpracováno v EU nebo mimo ni.	Předpokládá se, že 3,5 milionu tun odpadu je nesprávně zpracováno v EU nebo mimo ni.
Inovační a vývozní trhy		Malá dodatečná podpora pro rozvoj třídících a recyklačních technologií	Malá podpora pro rozvoj technologií v rostoucím globálním trhu	Významná podpora pro rozvoj technologií v rostoucím globálním trhu	Jistá podpora pro rozvoj technologií v rostoucím globálním trhu
Zaměstnanost EU		Základní úroveň: Odhadovaný počet pracovních míst ve zpracování OEEZ v EU: několik desítek tisíc	Malé zvýšení manuálně pracujících v EU s odhadovaným zvýšením příjmu odvětví odpadů o 0,1 mld. EUR	Větší zastoupení manuální a technologicky náročné práce s odhadovaným zvýšením příjmu odvětví odpadů o 0,6 mld. EUR	Větší zastoupení manuální a technologicky náročné práce s odhadovaným zvýšením příjmu odvětví odpadů o 0,4 mld. EUR

6. Srovnání možností pro zvýšení účinnosti:

Vyjasnit oblast působnosti a zařadit do kategorií

Pokud jde o dopady, tyto dvě možnosti uvedené pro vyjasnění oblasti působnosti a vymezení kategorií v rámci směrnice o OEEZ se jen velmi málo liší; obě přinášejí upřesnění z právního hlediska, co se týče oblasti působnosti, a obě vyžadují zveřejňování seznamů výrobků zahrnutých do tohoto rámce působnosti, a to jak členskými státy, tak Komisí. Ani jedna z těchto možností neobjasňuje nově vzniklé pochybnosti spjaté s novými výrobky, které nebyly jasně zahrnuty do oblasti působnosti směrnice anebo postaveny mimo ni.

Pokud bylo použití seznamů, které by objasnily oblast působnosti, vůbec podpořeno, pak se zúčastněné strany přikláněly k myšlence pozitivního a negativního seznamu. Harmonizace oblasti působnosti v rámci směrnice o OEEZ byla podporována více než vymezení oblasti působnosti pomocí směrnice o nebezpečných látkách, ačkoli tato možnost by si vyžádala zavedení dvojího právního základu ve směrnici o OEEZ, zatímco ve směrnici o nebezpečných látkách, jejímž cílem již je harmonizace oblasti působnosti, by podobného účinku bylo možné dosáhnout odkazem na oblast její působnosti.

Zařazení některých druhů produktů do kategorie komerčního odpadu by napomohlo vyřešení problémů s odpadem s dvojnásobným využitím, ke kterým dochází tam, kde se komerční zařízení, velmi podobné spotřebitelským zařízením (jako např. informatické zařízení), stávají součástí odpadu z domácností a jejich zpracování je hrazeno výrobcí zařízení pro domácnosti. Toto zneužívání by bylo pravděpodobně ještě častější, pokud by větší objemy OEEZ byly sbírány oficiálně.

Snížit zbytečné administrativní náklady na registraci a předkládání zpráv

Pro účel snížení zbytečných nákladů plynoucích z dvojí a odlišné registrace a předkládání zpráv výrobci jsou zvažovány tři možnosti. Zavedení zápočtového střediska EU nebo jednotného registru EU by zajisté představovalo možnost jak snížit zbytečné náklady: jednotný registr EU by bezpochyby přinesl vyšší náklady Evropské komisi (a stejně tak plátcům daně) a přinesl členským státům snížení nákladů na činnosti. Existuje reálná šance, že zavedení právních požadavků na interoperabilitu mezi registry členských států by dosáhlo stejného výsledku, pokud jde o registraci výrobců, a zamezilo by zvýšení nároků na zdroje na straně Evropské komise, ale je nepravděpodobné, že by umožnilo synchronizovat finanční toky pro zpracování u režimů se skutečným přeshraničním zpracováním OEEZ.

7. Doporučená kombinace možností a jejich dopady

Za účelem zvýšení efektivnosti a účinnosti stávajících cílů směrnice o OEEZ doporučuje analýza v tomto posouzení dopadů přijetí kombinace možností. Tyto možnosti jsou spolu s jejich klíčovými dopady popsány v této tabulce:

Doporučené možnosti politiky	Klíčové dopady (srovnání se základní úrovní)
<i>Zlepšit efektivnost</i>	
Stanovit cíle sběru pro výrobce na úrovních blízko úrovně sběru, které je v současnosti dosahováno, odpady B2B zahrnout do těchto	- Náklady na dodatečné zpracování ve výši 1 mld. EUR za rok, z čehož významnou, ale neupřesněnou část tvoří

cílů.	zvýšené příjmy pro podniky EU zabývající se zpracováním.
Založit tyto cíle na úrovních EEZ uvedených na trh v předchozím roce, na úrovni 65 % EEZ uvedených na trh u všech členských států (85 % produktů OEEZ).	- Tyto náklady spadají na stranu výrobců, kteří je budou moci přenést na spotřebitele. - Roční snížení poškození životního prostředí působícího na atmosféru (řádově 1 mld. EUR ročně) do roku 2020, na území EU a pracovníky rozvojových zemí díky bezpečnějšímu zpracování 4,3 milionu tun OEEZ.
Stanovit minimální požadavky na inspekce a prosazování členskými státy, přičemž o těchto požadavcích by bylo rozhodnuto postupem projednávání ve výborech.	
<i>Zlepšit účinnost</i>	
Vymezit oblast působnosti směrnice ve směrnici o nebezpečných látkách (na základě článku 95 Smlouvy) a vyžadovat na členských státech uveřejnění seznamu výrobků spadajících do vnitrostátní oblasti působnosti.	Zvýšené objasnění, i když ne úplné, výrobků spadajících do oblastí působnosti s možností pro členské státy tuto oblast působnosti na svém území rozšířit.
Požadovat interoperabilitu a možnost přenosu údajů mezi registry výrobců v členských státech	- Snížení zbytečných nákladů hrazených výrobcí o 66 milionů EUR ročně díky jednotné registraci pro všechny závazky Společenství se sjednocenými požadavky na předkládání zpráv a postupy, z čehož budou mít největší poměrný užitek malé a střední podniky.
Zařadit opětovné použití celých spotřebičů do cíle pro recyklaci v kombinaci s opětovným použitím.	Odstranění překážek opětovného použití výrobků tam, kde opětovné použití je z hospodářského hlediska výhodnější než recyklace.
Stanovit cíle pro lékařská zařízení (kat. 8), které budou shodné s cíli pro monitorovací zařízení (kat. 9).	Omezený dopad: jen u některých lékařských zařízení (okolo 10 000 tun ročně) bude podíl recyklovaných materiálů vyšší.

V porovnání s dalšími možnostmi tato kombinace možností:

- má větší schopnost stimulovat správné zpracování veškerých OEEZ, které nejsou součástí toku odpadu domácností a zároveň nezvýšit náklady na jejich sběr na straně společnosti a může zvýšit nákladovou efektivnost stávající směrnice;
- by měla přinést větší výhody díky inovaci a vývozu, vyšší investice do recyklačních technologií, čehož by mohly využít podniky zabývající se technologiemi na rychle rostoucím vývozním trhu, kde mají podniky EU v celosvětovém měřítku často vedoucí postavení, umožnit v tomto odvětví zvýšení

zaměstnanosti v oblasti vyspělých technologií, jakož i snížit náklady a podpořit vznik trhu s novými materiály;

- by měla zvýšit zaměstnanost v odvětví zpracování a využití OEEZ v EU, přičemž v tomto odvětví jde často o manuální práci pro pracovní sílu s nižší kvalifikací. Rovněž stimulace odvětví opětovného využití by mohla vést ke zvýšení zaměstnanosti u sociálně znevýhodněných osob a k lepšímu přístupu k levnějšímu již použitému zboží pro nejchudší část společnosti.